

ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансові ресурси підприємства представляють собою грошові кошти з різними джерелами формування, які перебувають у розпорядженні підприємства і призначені для виконання різних фінансових зобов'язань. Найголовнішим завданням будь-якого підприємства є формування оптимальної структури капіталу. Оптимальна структура капіталу відображає таке співвідношення власного та позикового капіталу, при якому коефіцієнти фінансової стабільності та фінансової рентабельності будуть забезпечувати результативну пропорційність [1].

Підприємства в структурі капіталу яких більшу частку займає власний капітал підтримують високий рівень фінансової стійкості, але з ряду певних об'єктивних причин виникають потреби в додатковому капіталі, що покривається за рахунок позикового капіталу. У процесі оптимізації структури капіталу виникають суб'єктивні причини залучення позикових коштів, до них належать [2]:

- вартість капіталу, тобто всі сукупні витрати, пов'язані із залученням, а також його вартість у порівнянні із іншими альтернативними джерелами фінансування;

- показник фінансового левериджу, який визначається як механізм управління рентабельністю власного капіталу за рахунок оптимізації співвідношення використання власних і позикових коштів;

- рівень фінансового ризику підприємства;

- стадія життєвого циклу підприємства.

В економічній літературі сформувався наступні методи оптимізації фінансових ресурсів [1]:

- максимізація рівня фінансової рентабельності – даний метод полягає у здійсненні розрахунків, щодо рівня фінансової рентабельності при різній структурі капіталу. При застосуванні даного методу оптимізації, слід враховувати показник фінансового левериджу, який характеризує використання підприємством залучених коштів, що впливає на зміну коефіцієнта рентабельності власного капіталу. Збільшення значення показника фінансового левериджу свідчить про зростання фінансового ризику, тобто з'являється можливість втрати платоспроможності і, навпаки, при заданих напрямках інвестування ризик кредиторів зменшується, із зменшенням частини позикового капіталу в загальній сумі пасивів;

– мінімізація середньозваженої вартості капіталу – ефективність використання капіталу, визначається розміром прибутку, що акумулюється ним, тобто мінімальна вартість залученого капіталу, збільшуватиме норму прибутку на капітал при інших рівних умовах;

– оптимізація фінансових ресурсів за критерієм фінансового ризику – полягає у здійсненні процесу вибору джерел фінансування з прив'язкою до активів підприємства згідно правил фінансування, дотримання яких забезпечує рівновагу.

Недоліками даних методів є те, що вони враховують обмежену кількість чинників і протилежні за своєю спрямованістю. Так, внаслідок позитивної дії ефекту фінансового левериджу, зростає прибуток, який додатково утворюється на власний капітал, проте в той же час призводить до погіршення фінансового стану, а саме порушення умов платоспроможності. До підвищення фінансових ризиків призводить також і мінімізація середньозваженої вартості капіталу, що, як і попередній метод, передбачає зростання питомої ваги позикових коштів, вартість яких завжди нижча вартості власного капіталу. На відміну від попередніх двох методів, мінімізація рівня фінансових ризиків має на меті підвищення фінансової стійкості підприємства і незалежності від зовнішніх джерел фінансування, але не створює передумов для подальшого розвитку [3].

Отже, для ефективної діяльності будь-якого підприємства обов'язковою умовою є встановлення оптимального співвідношення між власними та залученими фінансовими ресурсами, в процесі встановлення даного співвідношення слід врахувати такі фактори: галузеві особливості діяльності підприємства; рівень ділової активності підприємства; стадію життєвого циклу підприємства; кон'юнктуру товарного і фінансового ринків.

Таким чином, оптимізації фінансових ресурсів підприємства буде сприяти таке співвідношення між власним і позиковим капіталом, яке дозволить оптимальне поєднання ризику і доходності для підприємства, максимізує ринкову вартість підприємства, забезпечить високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості.

Література:

- 1) Бланк И. А. Управление формированием капитала. Киев: Ника-Центр, 2002. 512 с.
- 2) Ковтун О. А. Напрями оптимізації фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільного середовища. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. №7. С. 47–50.
- 3) Боронос В. Г. Формування механізму оптимізації структури капіталу та його вплив на фінансовий потенціал підприємства. *Механізм регулювання економіки*. 2010. Т. 1, №3. С. 154–166.